بسمه تعالی

۱- مقدمه

هدف از تدوین و تنظیم دستورالعمل حاضر، ارایه‌ی راهنمایی‌های لازم به منظور همانندسازی نحوه‌ی تدوین پایان‌نامه و رساله‌ی تحصیلی دانشجویان تحصیلات تکمیلی در دانشگاه هنر اسلامی تبریز می‌باشد. عنوانِ **پایان‌نامه** برای دانشجویان کارشناسی و کارشناسی ارشد، و **رساله** برای دانشجویان دکتری استفاده می‌شود. **ضروری است تا دانشجویان متناسب با دوره تحصیلی خود از واژگان مناسب استفاده کنند.**

ویژگی‌ها و شرایط یک پایان‌نامه/رساله مناسب به طور اجمال به شرح زیر می‌باشد:

- موضوع پایان‌نامه/رساله به طور دقیق و متناسب با هدف تحقیق انتخاب شود.
- جمع‌آوری و تنظیم مدارک و منابع اطلاعاتی مربوط به موضوع، به نحو صحیح و مطلوب و از منابع موثق انجام گردد.
- به شکل‌دهی بنیانی به تمامی نظریات قبلی و انطباق آن با نتایج حاصل از تحقیق مبادرت شود.
- تنظیم مطالب و نوشتن آن به گونه‌ای باشد که مخاطبان را در درک موضوع یاری نماید و آنها را در عرصه‌ی کسب آگاهی و معرفت علمی و فنی رهنمون سازد.
- گشاینده مبحثی نو و دارای هدفی جدی و قابل اعتنا باشد.

چنین شرایطی زمانی تحقق می‌یابد که تدوین کننده احاطه و اشراف کامل را بر موضوع مورد تحقیق خود کسب نموده باشد. این مهم از طریق افزایش تخصص دانشجو در زمینه‌ی موضوع تحقیق و سپس بررسی و مطالعه‌ی مدارک و منابع اطلاعاتی مرتبط با موضوع به قصد آگاهی از آنچه تاکنون انجام گرفته است، و همچنین مشاوره با اهل فن تحقق می‌یابد. به هر حال امید می‌رود این دستورالعمل بتواند دانشجویان گرامی را در تنظیم و تدوین پایان‌نامه‌ی تحصیلی خویش، راهنمایی کند.

در ادامه نکات مهم در تدوین و نگارش پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دانشگاه هنر اسلامی تبریز عنوان می‌شود.

رعایت تمامی موارد در تنظیم پایان‌نامه و رساله برای دانشجویان عزیز الزامی است.

دانشجویان عزیز لطفا در تدوین پایان‌نامه / رساله از فایل نمونه، ارایه شده در صفحه مدیریت امور آموزشی و تحصیلات تکمیلی استفاده نمایید.

۲- ترتیب قرار گرفتن صفحات پایان نامه / رساله

صفحات پایان‌نامه به ترتیب زیر طبق فایل نمونه –که در صفحه مدیریت امور آموزشی و تحصیلات تکمیلی ارایه شده است–، تنظیم می‌شود؛

۱- جلد
۲- صفحه خالی
۳- صفحه عنوان
۴- صفحهٔ بسم‌اللهالرّحمن‌الرّحیم
۵- صورتجلسهٔ دفاع از پایان‌نامه / رساله
۶- صفحه تعهد نامه
۷- صفحهٔ تقدیم (اختیاری)
۸- صفحهٔ تشکر و قدردانی (اختیاری)
۹- چکیده
۱۰- فهرست مطالب / تصاویر / جداول / ...
۱۱- مقدّمه
۱۲- متن اصلی
۱۳- فهرست منابع و مآخذ
۱۴- پیوست‌ها و ضمائم
۱۵- چکیده لاتین (ویژه دانشجویان تحصیلات تکمیلی)
۱۶- صفحه عنوان انگلیسی
۱۷- صفحه خالی
۱۸- صفحه پشت جلد انگلیسی

۳- صفحه‌ی چکیده

چکیده بهتر است در یک صفحه تنظیم شود و خلاصه‌ای از تحقیق را به شکلی واضح و مختصر بیان کند. چکیده باید به تنهایی مستقل و گویا باشد و نکات زیر در آن رعایت شود.

- چکیده در عین اختصار سه بخش اصلی را باید پوشش دهد؛ موضوع و هدف اصلی پژوهش، روش انجام پژوهش و نتیجه‌ی نهایی.
- در چکیده نباید تاریخچه، زمینه‌ی تحقیق و توصیف تکنیکهای بدیهی ذکر شود.
- در چکیده باید از ذکر منابع و اشاره به جداول و نمودارها اجتناب شود.
- در چکیده باید از درج مشخّصات مربوط به پایان‌نامه و معرفی بخشهای آن خودداری شود.
- چکیده باید همراه با کلمات و عبارات روشن و روان باشد و از بالاترین استاندارد رعایت اصول ادبی و دستور نگارش برخوردار باشد.
- **کلمات کلیدی** می‌بایست در انتهای چکیده و حداکثر در ۶ کلمه آورده شود.
- چکیده حدّاکثر در دو صفحه تهیه شود.
- چکیده به زبان انگلیسی(Abstract) باید حتّی‌الامکان ترجمه‌ی چکیده‌ی فارسی و شامل کلمات کلیدی (Key words) باشد.

٤- فهرست مطالب

فهرست مطالب پس از چکیده قرار می‌گیرد و شامل عناوین اصلی بخش‌های مختلف تحقیق ارایه شده است و می‌تواند شامل بخشهای زیر باشد؛

- **فهرست مطالب (ضروری)**، فهرست جداول (List of tables)، فهرست اشکال و تصاویر، نمودارها ، (Lists of Figures, Pictures) فهرست علائم و نشانه‌ها (Abbreviations) ، که به صورت جداگانه است.
- بعد از فهرست مطالب، به ترتیب فهرست جداول، اشکال و تصاویر، نمودارها، علائم، اختصارات و نشانه‌ها و سایر فهرست‌های فرعی قرار می‌گیرند.
- در فهرست مطالب، عناوین صفحات اوّلیه‌ی پایان‌نامه تا مقدمه شماره‌گذاری نمی‌شود و صفحه ۱ با مقدمه شروع می‌شود.
- برای شماره‌گذاری صفحات اولیه تا مقدمه می‌توانید از حروف الفبای فارسی یا اعداد رومی استفاده کنید.
- عناوین ذکر شده در فهرست مطالب، باید عیناً با عناوین خود متن مطابقت کند. به عبارت دیگر فهرست عناوین باید کاملاً همانند عناوین، در داخل متن اصلی باشد. برای مثال از لحاظ شماره‌گذاری، نقطه‌گذاری و انتخاب قلم (فونت) مطابقت کامل وجود داشته باشد.
- برای جلوگیری از خطای چشم بین عنوان و شماره‌ی صفحه‌ی آن، در فهرست مطالب نقطه‌چین (ریز) گذاشته شود.
- مراجع و پیوست‌ها (در صورت نیاز) و چکیده انگلیسی که به دنبال متن اصلی پایان‌نامه قرار می‌گیرند، به صورت عنوانی مجزّا از فصول و با ذکر شماره صفحه در فهرست مطالب آورده می‌شود.

۵- متن اصلی پایان‌نامه/رساله

۵-۱ مقدّمه

مقدّمه اوّلین فصل از ساختار اصلی پایان‌نامه/رساله است، هدف از تدوین مقدّمه فراهم آوردن زمینهٔ اطّلاعات لازم برای خواننده است. مقدمه علت انتخاب موضوع و اعتبار اجتماعی آن را بیان کرده، مروری بر سابقه و تاریخچه تحقیق داشته و به روشن شدن فرضیات و اهداف تحقیق می‌پردازد، امکانات و محدودیت‌های منابع و مآخذ را روشن می‌کند، و روش کار و نحوه‌ی ارائه‌ی گزارش را معرفی می‌نماید.

- در طول مقدّمه، موضوع تحقیق باید به زبانی ساده و بطور عمیق و جهت یافته به خواننده معرّفی شود.
- مقدّمه باید خواننده را مجذوب و اهمیّت موضوع تحقیق را آشکار سازد.
- مقدّمه باید با ارایهٔ سوابق، شواهد تحقیق و اطّلاعات موجود (با ذکر منبع)، خواننده را جهت داده و به سوی راه حل مورد نظر هدایت کند.
- مقدّمه، مناسبترین محل برای ارائه اختصارات و بعضی توضیحاتی است که شاید نتوان در مباحث دیگر به آن پرداخت.
- اشاره به نتایج کلّی در مقدّمه خالی از فایده نیست.
- مروری بر مطالعات انجام شده (Literature Review) شامل تعریف مسئله و بیان آن، سوابق مربوطه، فرضیّات و اهداف می‌باشد که می‌باید عیناً براساس طرح تحقیق تصویب شده باشد.

۵-۲ سایر فصلهای مربوط به متن اصلی پایان‌نامه/رساله

پس از مقدمه، سایر فصول تحقیق طبق ساختار هر تحقیق و مبنای علمی و آکادمیک تنظیم می‌شود. هر فصل باید دارای یک مقدمه، یک بدنه‌ی اصلی و یک جمع‌بندی باشد. در صورت ازدیاد منابع در انتهای متن، می‌توان لیست منابع هر فصل را در انتهای آن ارایه کرد. در کلیه مطالب مندرج در فصول، مآخذ به کار رفته در متن بلافاصله ذکر می‌شود تا معلوم گردد کدام قسمت از متن از منابع دیگر اخذ شده و کدام قسمت حاصل تلاش فکری و نتیجه گیری خود دانشجو می‌باشد. در ارجاع منابع از شیوه‌ای که در ادامه این دستورالعمل قید شده است، استفاده شود. تصاویر، اشکال، جداول، نمودارها و ... که در متن استفاده شده نیز دارای مشخصات کامل، زیر نویس و مآخذ هستند. بدنه‌ی اصلی تحقیق می‌تواند از بخشهای زیر تشکیل شود؛

- روش تحقیق (Methods)
- نتایج (Results)
- بحث (Discussion)
- پیشنهادات (Suggestions)
- پیامدهای تحقیق)
- محدودیتهای تحقیق (Limitations)

٦ – فهرست منابع و مآخذ

ارجاع به منابع مورد استفاده در تحقیق از الزامات هر کار علمی است و می‌بایست با رعایت کامل امانتداری و صادقانه درج شود. منابع به دو بخش **منابع درون متن و انتهای متن** تقسیم می‌شود. کلیه مطالبی که از سایر منابع استفاده می‌شود می‌بایست در درون متن آدرس‌گذاری شود و سپس در انتهای پایان نامه/رساله، لیست کامل آن درج شود. **روش ارجاع دهی به منابع در پایان نامه/رساله‌های دانشگاه هنر اسلامی تبریز روش ایران و یا شیکاگو است.** ضروری است دانشجویان عزیز به راهنمای ارجاع دهی به روش ایران و یا شیکاگو مندرج در صفحه مدیریت امور آموزشی و تحصیلات تکمیلی مراجعه و با مطالعه آن، منابع پایان‌نامه و رساله خود را طبق شیوه‌نامه‌های مذکور تنظیم نمایند.

۷ – پیوستها و ضمائم (در صورت نیاز) (Appendix)

نامه‌ها، نمونه‌ی پرسشنامه‌ها، نتایج تحلیلی، مطالب مکمل، آمار و ارقام و غیره که به نحوی در تحقیق مورد استفاده قرارگرفته است ولی ضرورتی برای درج در متن اصلی ندارد، به صورت پیوستهای جداگانه آورده می‌شود. در صورتی که این پیوستها دارای موضوع یا طبیعت مختلف باشد دسته بندی شده، تحت عنوان پیوست الف و ب و .... آورده می شود. اگر در موقع نگارش متن رساله لازم باشد به این پیوستها اشاره و یا مراجعه گردد **درج شماره ی پیوست** در داخل پرانتز الزامی است. آرایش صفحات پیوستها همانند بقیه‌ی صفحات متن صورت می‌گیرد.

۸ – شیوه‌ی تایپ، صفحه بندی و ارائه پایان نامه

۸-۱ تایپ پایان‌نامه:

- تایپ پایان‌نامه با آخرین نسخه نرم‌افزار ورد صورت گیرد.
- **متن اصلی پایان‌نامه با فونت نازنین اندازه ١٤ و فاصله‌ی خطوط ۱/۱۵ باشد.**
- عناوین اصلی و فرعی با فونتی بزرگتر از فونت متن و به صورت **توپر Bold** و با شماره تایپ شوند.
- متن جداول، تصاویر، نمودارها، اشکال و غیره با فونت **نازنین اندازه ۱۲** نوشته شود.
- عناوین جداول، تصاویر، نمودارها، اشکال و غیره با فونت **نازنین توپر Bold اندازه ۱۲** نوشته شود.
- بهتر است در متن پایان نامه از واژه های لاتین استفاده نشود و اصل کلماتی که در متن به فارسی برگردانده شده یا بصورت مخفف استفاده گردیده، در پاورقی هر صفحه با شماره‌ی ارجاع آورده شود. (مانند اسامی نویسندگان خارجی و یا اصطلاحات علمی)
- در موارد کاملا استثنایی برای تایپ واژه های لاتین درمتن از قلم Times New Romanبا فونت ۱۲ استفاده شود.
- هر پاراگراف با **تو رفتگی یک سانتی متری** Indent آغاز گردد.

- فاصلهٔ شروع خطوط تا لبهٔراست کاغذ ۲/۵ سانتیمتر (به غیر از سطر مطلع پاراگراف) و تا لبه‌ی چپ کاغذ ۲ سانتیمتر و تا لبه‌ی بالا و پایین صفحه ۳ سانتیمتر است.
- فاصلهٔ عنوان مطلب تا اولین سطر نوشته شده ۲ سانتیمتر باید باشد.
- سطور تایپ شده در یک صفحه **۲۸ سطر** باشد.
- جهت یکسان سازی شکل پایان نامه/رساله‌ها لازم است دانشجویان از کادر، هدر، فوتر و ...استفاده ننمایند.
- لازم به ذکر است که در تدوین و تایپ صفحات پایان‌نامه از هیچ‌گونه کادر تزیینی و تذهیب نباید استفاده شود

۲-۸ تهیه و شماره‌گذاری جداول، نمودارها و تصاویر:

- جداول و نمودارها و تصاویر باید خوانا، دقیق، مرتّب و مستقل باشند. هر جدول/ نمودار/ تصویر باید بدون نیاز به مراجعه به متن بتواند اطّلاعات مورد نظر را ارائه دهد و یافته‌های موجود در آن قابل تجزیه و تحلیل و ارزیابی باشد.
- حتی المقدور اطّلاعات موجود در جداول و نمودارهای کوچک و تکراری در متن گنجانده شود.
- عنوان جداول و نمودارها و تصاویر باید مختصر، مفید و کامل باشد.
- استفاده از عکس زمانی مؤثّر است که عکس به خوبی مطلب مورد نظر را در معرض دید خواننده قرار دهد. به‌علاوه مطلب مورد نظر را نتوان از طریق جدول یا نمودار ارائه داد.
- تمامی جداول و نمودارها می بایست با نرم افزارهای کامپیوتری ترسیم شده باشند.
- حتی المقدور از درج اعداد و کلمات انگلیسی در جداول و نمودارها خودداری شود.
- **عنوان جداول در بالا و عنوان نمودارها، اشکال و تصاویر در زیر آنها به صورت وسط‌چین قرار گیرد.**
- **تمامی جداول، نمودارها، اشکال و تصاویر می‌بایست با شماره، عنوان و ذکر منبع مشخص شود.**
- **تمامی جداول، نمودارها، اشکال و تصاویر موجود می‌بایست داخل متن ارجاع داده شوند.**
- شماره‌گذاری شامل دو بخش شماره فصل و زیر فصل و شماره جداول، نمودارها، اشکال و تصاویر مثل نمونه زیر است. اولین شماره برای فصل و سپس به ترتیب شماره زیر فصل در صورت وجود و شماره جدول و .... است. شماره‌گذاری جداول، نمودارها، اشکال و تصاویر در هر فصل از **شماره ۱** آغاز می‌شود.

جدول ۲-۱ ترتیب صفحات پایان نامه (منبع: نگارنده)

۱	صفحه عنوان
۲	چکیده
۳	.....



تصویر ۳-۲ سی و سه پل اصفهان (منبع: نگارنده)

۸-۳ شماره‌گذاری موضوعات:

چنانچه هر فصل دارای زیر بخشهایی باشد، شماره‌گذاری به شکل زیر انجام می‌شود. ترتیب اعداد از سمت راست به چپ خواهد بود.

- ۲- ابن عربی
- ۲-۱- شرح حال
- ۲-۲- افکار و نظریّات ۲-۲-۱: وحدت وجود ۲-۲-۲: مراتب هستی
- ۲-۳- آثار ابن عربی...

٤-۸ شماره‌گذاری صفحات:

- شماره‌گذاری صفحات از مقدمه شروع شده تا آخرین صفحه رساله- غیر از صفحهٔ چکیده ی لاتین(Abstract) و صفحهٔ عنوان انگلیسی ادامه می‌یابد.
- هیچ‌یک از صفحات قبل از مقدمه شماره‌گذاری نمی‌شود. جهت شماره‌گذاری این صفحات می‌توانید از حروف الفبا و یا رومی استفاده کنید.
- **شمارهٔ صفحات باید در پایین و وسط هر صفحه طبق فایل نمونه درج شود.**
- در فهرست مطالب درج عناوین از بخش مقدمه آغاز می‌شود.

۸-۵ ارائه‌ی پایان‌نامه:

از مهرماه ۱٤۰٤ و طبق ابلاغیه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، نسخه کاغذی و چاپی از دانشجویان دریافت نخواهد شد. بنابراین نسخه نهایی در قالب فایل پی‌دی‌اف به دانشکده، اساتید راهنما و کتابخانه تحویل داده می‌شود. دانشجویان می‌توانند برای آرشیو شخصی خود نمونه چاپی پایان‌نامه/رساله خود را تهیه کنند.

با آرزوی موفقیت و سربلندی علمی برای کشور عزیزمان "ایران"